

Wilma Jansen
van der Sligte

WIJ

van Jaargang

1955

kindertijd en jeugd

Wartberg Uitgeverij

1955- 1957

Luieren in de luiers

Een blije en
onbezorgde baby.

Geboren in wederopbouw

Daar lagen we dan, in onze kersverse wieg. Vaak in een koude kamer. Er was nog geen centrale verwarming. We sliepen als baby's met flanellen mutsjes en handschoentjes aan. De meeste baby's werden thuis geboren. Na de geboorte ging de aanwezige kraamverzorgster mee naar de kerk,

In het nieuws

1955

De Nederlandse taal wordt verrijkt met het woord nozem.

1955

Nijntje, het tekenfiguurtje van Dick Bruna, wordt "geboren".

3 februari 1955

Het KRO-kinderprogramma *Dappere Dodo* wordt voor het eerst uitgezonden op tv.

5 april 1955

Sir Winston Churchill treedt af als premier van Engeland.

29 en 30 mei 1955

Door het prachtige pinksterweer trekt heel Nederland eropuit. Bij het knooppunt Oudenrijn is de eerste echte file op de Nederlandse wegen een feit.

8 december 1955

Het kleuteronderwijs in Nederland wordt wettelijk geregeld. Het Rijk neemt de kosten en het toezicht over van gemeenten en kerken.

5 januari 1956

De NTS zendt het eerste journaal uit op de Nederlandse televisie.

februari 1956

Nederland beleeft de koudste winter in de meteorologische geschiedenis.

4 mei 1956

Het Nationale Monument op de Dam in Amsterdam wordt onthuld.

12 oktober 1956

Marga Klompé wordt de eerste vrouwelijke minister van Nederland.

1 november 1956

De Adoptiewet wordt van kracht. Kern van de wet is dat het geadopteerde kind in juridische zin volledig kind van de adoptieouders wordt.

1 januari 1957

De AOW (Algemene Ouderdomswet) treedt in werking, voor iedereen vanaf 65 jaar.

10 april 1957

In Natuurpark Berg en Bos in Apeldoorn vieren 1600 schoolkinderen voor het eerst de Nationale Boomfeestdag.

1 november 1957

Binnen de bebouwde kom wordt een maximumsnelheid ingesteld van 50 kilometer per uur.

Het staat zwart op wit, we zijn gedoopt.

als we werden gedoopt. Dit gebeurde al snel na de geboorte. De babyluiers waren van stof en veel kleertjes werden zelf gebreed of genaaid door onze moeders en oma's. Het waren de jaren van de wederopbouw. Een badkamer was niet voor elk huishouden vanzelfsprekend. We werden in de keuken onder de kraan gewassen, en gingen voor het bad in een zinken teil. Het water hiervoor werd emmer voor emmer

Moeder en baby gekiekt op eigen erf.

Praktisch: potten en pannen van emaille.

in de teil gegoten, die voor de warme kachel stond. Dat betekende ekker plonzen met het water, en vaak gingen meerdere kinderen in hetzelfde badwater. De huizen werden verwarmd door kolenkachels en water werd op het gas gekookt om het te verwarmen voor de (af)was en het bad.

Maandag wasdag

Nederland in de jaren 50 betekende schoongeschrobde stoepjes, kraakheldere gordijnen en keurige voortuintjes. En structuur: zaterdag was badderdag, maandag wasdag.

Voor onze moeder was het huishouden een echte dagtaak. Er waren weinig machines om haar taken te verlichten. De luiervas werd in een grote ketel voorgerekookt. Het liefst op zondagavond, want dat scheelde voor maandag.

Vaste prik: maandag wasdag.

De was wappert droog in de wind.

Op maandagochtend scheidde moeder de bonte en witte was van elkaar. Daarna zette ze de machine aan en hevelde de was over. Die draaide ze daarna op een wringer, die op de machine was gemonteerd.

Na meerdere keren spoelen en wringen had moeder rode handen van het schrobben en het sop.

Onze oudere broers en zussen hielpen na schooltijd mee met aan de wringer draaien. Daarna hing moeder de was buiten te drogen aan een waslijn die was gespannen tussen twee palen. Vóór het ophangen veegde ze de draden schoon. En dan maar hopen dat het wasgoed aan

het einde van de dag droog genoeg was. In de winter hingen de lakens vaak stijf bevroren aan de lijn. Een gevleugelde uitspraak was dan: 'Pas op dat de was niet breekt'. Wilde het drogen niet lukken, dan werd er om de kolenkachel een houten wasrek geplaatst. Hierop werd de was dan verder gedroogd, ook als het regende. Daarna ging moeder strijken. Dat deed ze wél met een elektrische strijkbout, die ze steeds verwarmde op het vuur. Sommige moeders gebruikten er meerdere tegelijk. Dan hoefden ze niets steeds te wachten tot die ene strijkbout weer warm was. Praktisch en tijdbesparend.

Een onderonsje met mama, in de buitenlucht.

Geluk is heel gewoon

Onze wereld was nog klein en overzichtelijk. We werden rondgereden in een kinderwagen. Omdat er in de meeste gezinnen geen auto was, legden we grotere afstanden af met de fiets, bus of trein.

Ons leven als kind van nul tot en met twee jaar was onbezorgd. Het bestond grotendeels uit spelen, eten en slapen. De meeste moeders waren thuis. Het rollenpatroon was traditioneel. Onze vaders vertrokken in de ochtend naar hun werk en kwamen aan het eind van de dag weer thuis. Het eten was dan al klaar en vader kon zo aanschuiven. Daarna deed moeder de afwas met de hand.

Het was een tijd waarin iedereen overdag hard werkte en 's avonds gezamenlijk bij de kachel zat, naar de radio luisterde of een krant las of een boek. Wij kleintjes gingen op tijd naar bed. Meestal sliepen we nog in een spijlenbedje, nog net te klein voor een echt groot bed.

Geluk was nog heel gewoon. Voor de volwassenen was het leven begrijpelijk en duidelijk, maar daardoor soms ook benauwend. Een tijd waarin ze de handen

Een kinderwagen, model 1955.

uit de mouwen staken om een betere toekomst op te bouwen. Onze ouders hadden de oorlog meegemaakt en kenden de ellende van de depressie uit de jaren 30. Ze streefden naar veiligheid en zekerheid. Het was een tijd van orde, regelmaat en discipline, die ook in onze opvoeding doorklonk.

De jaren 50 legden het fundament voor de grote veranderingen in de jaren 60.

Veranderend leven

In deze jaren veranderde ook het winkelbeeld. De kruidenier, bakker, groenteboer en slager om de hoek, maakten steeds meer plaats voor zelfbedieningszaken en later ook supermarkten. Waar moeder eerst de suiker, het meel en andere producten uit een bak schepte en afwoog, kocht ze het nu voorverpakt.

Dit ging vooral ten koste van de zelfstandigen. Een gevolg van deze ontwikkelingen was dat mensen uit kleine dorpen soms naar een andere plaats moesten om boodschappen te doen. Daar stond tegenover dat de winkels die overbleven, een groter assortiment hadden en vaak veranderden in een supermarkt. In 1955 werd in Rotterdam de eerste Albert Heijn geopend.

Ook ons persoonlijk leven veranderde sterk. Gezinnen werden kleiner en het aantal huishoudens nam toe. De mechanisatie van het huishouden begon aan haar opmars. Eerst kwamen de stofzuigers, daarna de wasmachines en de koelkasten. Na de vondst van aardgas in Slochteren stapten in de jaren daarna steeds meer gezinnen over op gas. Het werd voor onze moeders makkelijker om het huishouden te doen. Steeds meer plastic en kunststof artikelen deden hun intrede.

Onze ouders begonnen wat meer te genieten van het goede leven. Ze dronken meer bier dan in de jaren hiervoor en het aantal gerookte sigaretten nam met 62 procent toe. Bekende sigarettenreclames waren 'Chief Whip op ieders lip' en 'Ik heb trek in een Old Mac'.

De woonkamer stond regelmatig blauw van de rook en vader moest zo af en toe een nieuw behangetje aanbrengen en de deuren schilderen.

De arbeidstijden van onze vaders daalden midden jaren 50 met slechts twaalf minuten. We gingen wel vaker op vakantie, maar bleven vooral in Nederland.

De brommer wint het van de fiets

In 1949 reden er 4000 bromfietsen in Nederland. Een paar jaar later waren dit er bijna 400.000. Begin jaren 50 was de bromfiets nog duidelijk een "rijwiel met hulpmotor", zoals deze werd genoemd. De handige doe-het-zelver kon een Rex-bromfietspakket kopen en zelf de motor met toebehoren op een fiets monteren. Al snel kwamen er meer soorten bromfietsen op de markt.

Die zagen er in de loop van de jaren 50 steeds meer uit als kleine broertjes van een motor. Bekende merken waren: Germaan, Mobylette, Berini, Simplex, Locomotief, Magneet, Hercules, Sparta, Pluvier, Batavus, Typhoon en Cyrus.

In 1953 kostte een Germaan met een 49cc motor van 1,5 pk 565 gulden. Een flinke uitgave voor een werknemer die in dat jaar gemiddeld 1 gulden en 27 cent per uur verdiende.

Vooraf voor bewoners van het platteland was de bromfiets van grote betekenis. Voor het eerst konden ze zonder extra inspanning verder reizen. Werk in een andere plaats werd plotseling mogelijk. Ook een bezoekje aan familie en kennissen die verder weg woonden werd makkelijker. Het was wel een nadeel dat de bromfiets eigenlijk maar voor één persoon bestemd was en niet de hele familie er van kon profiteren. Hoe dan ook, de bromfiets opende voor veel mensen een nieuwe wereld.

De brommerfolder geeft een indicatie van de onbegrensde mogelijkheden.

Wij houden van de radio.

Lekker radio luisteren

Radio luisteren was een geliefde bezigheid van onze ouders. Wij kinderen kregen er ook mee te maken, omdat er speciaal voor ons programma's werden uitgezonden. Die werden dan ook erg populair.

Er kwamen steeds meer radio's in de woonkamer. Bijna een half miljoen mensen hadden een aansluiting op de draadomroep.

Vanaf 1957 konden jongeren ook naar buiten met de radio: de draagbare radio deed zijn intrede. Ze namen deze zogenoemde transistor overal mee naartoe. Ze luisterden graag naar de nieuwe muziekzenders voor jongeren, als Radio Luxembourg en Veronica. De laatste, een illegale zender, zond uit vanaf een schip dat op de Noordzee lag. Er was behoefte aan vrolijke programma's. Die werden in Hilversum niet gemaakt. Daarom luisterden ze graag naar de "geheime zenders" die populaire grammofoonplaten draaiden. Het grote publiek had een heel andere smaak dan het aanbod dat op de radio te beluisteren viel. De Hilversumse zenders wilden vooral laten horen wat zij belangrijk vonden voor de gewone man.

Deze belerende houding werd niet gewaardeerd door de luisteraars. De regionale zenders konden rekenen op een groot publiek. Ze sloten goed aan bij onze belevingswereld.

Waar wel het hele gezin voor ging zitten, was *Moeders wil is wet*. Vooral onze moeders luisterden hiernaar. Presentatrice Mia Smelt had een authentieke stem, waardoor ze in heel Nederland bekend was. Ze stelde in haar programma taboe-onderwerpen aan de orde, zoals abortus.

Onze ouders luisterden verder graag naar uitzendingen van *Paul Vlaanderen*, *De bonte dinsdagavondtrein* en *Het hangt aan de muur en het tikt*. In *Holland staat een huis* (met *De familie Doorsnee*) was het populairste programma.

We konden nog niet naar veel muziekprogramma's luisteren. We hoorden voornamelijk operettes, streekprogramma's, dansmuziek en cabaret. Ongeveer 25 tot 50 procent van de zendtijd werd hieraan besteed.

De jongeren die wilden luisteren naar muziek van hun smaak, moesten toch voornamelijk naar de buitenlandse zenders uitwijken. De Nederlandse radio wilde vooral informatief, stichtend en gezellig zijn. Vanaf 1955 werd *Tijd voor Teenagers* een populair programma op de Nederlandse zender.

Onrust in de wereld

Was ons eigen wereldje nog klein en overzichtelijk, in de wereld om ons heen ging het er in sommige landen onrustiger aan toe. Hongarije werd bezet door de Russen. Op 23 oktober 1956 kwamen de burgers hiertegen in opstand in de hoofdstad Boedapest. Voor het parlamentsgebouw stonden de tanks van beide landen tegenover elkaar.

Onder leiding van de politicus Nagy wilden de opstandelingen Hongarije omvormen tot een Oostblokland. Een socialistische staat waarin meer partijen, vrije verkiezingen en terugtrekking van de Sovjet-troepen mogelijk waren.

Op 4 november heroverden de Sovjets met veel machtsvertoon de hoofdstad. Reden voor duizenden Hongaren om hun land te ontvluchten. Ruim drieduizend Hongaren werden in Nederland ondergebracht. Ook in onze gezinnen werden kinderen opgenomen. Het kwam ook voor dat we als gezin een Hongaars vluchtelingengezin ondersteunden met kleding en hulp bij praktische zaken. Premier Nagy werd in 1958 wegens hoogverraad en samenzwering ter dood veroordeeld en geëxecuteerd.

Ook in het Midden-Oosten was het onrustig. President Nasser nationaliseerde het Suezkanaal.

Dit kanaal, op Egyptisch grondgebied, maakte scheepvaart mogelijk tussen de Middellandse Zee en de Indische Oceaan. Voor Europese schippers betekende dit dat ze niet om Afrika heen hoefden te varen. Dat was dus een belangrijke tijdsbesparing.

Britten en Fransen hadden het Suezkanaal gedeeltelijk in eigendom en waren bang voor het belang van de internationale scheepvaart. Israël was ook betrokken in het conflict, omdat ze het Suezkanaalgebruikten voor de handelsvaart naar Israëlsche havens, die nu dus geblokkeerd was. Er kwam een aanvalsplan van Engeland, Frankrijk en Israël. Fransen en Engelsen bombardeerden de Egyptische havenstad Port Said en Israël viel op 29 oktober 1956 de Sinaï-woestijn en de Gazastrook binnen. De aanvallen werden niet gesteund door Amerika. De Sovjet-Unie, die Egypte steunde, dreigde met bombardementen op Parijs en Londen.

Onder internationale druk moesten de troepen zich terugtrekken. Ze werden vervangen door de vredesmacht van de Verenigde Naties. Dit was de eerste vredesmissie van de VN. Op deze manier werd een veilige vrije doorvaart door het Suezkanaal mogelijk.

De rol van Engeland en Frankrijk als koloniale machten was in deze regio uitgespeeld. Het Midden-Oosten kwam nu in een Koude Oorlog terecht. Egypte, gesteund door de Sovjet-Unie en Israël, met als bondgenoot de Verenigde Staten stonden tegenover elkaar.

In West-Europa, en ook in Nederland, merkten we dat door deze crisis de olieaanvoer stagneerde. Daarom werd in de periode van november 1956 tot en met januari 1957 een aantal autoloze zondagen ingevoerd. Zo konden onze ouders benzine besparen. Op zo'n dag gingen we op de fiets naar familie en vrienden, of we bleven thuis.

Zondagsrust op de bank.

Nieuwe opvattingen

Terwijl wij nog in ons kleine, beschutte wereldje leefden, kregen onze ouders te maken met andere denkbeelden. Materieel was er veel aan het veranderen, maar de maatschappelijke normen bleven voor een groot deel gelijk. Zo heersten er strenge regels ten aanzien van gedrag en fatsoen. Men was vooral behoudend en puriteins. Echtscheidingen kwamen niet veel voor en velen waren van mening dat op gemengde huwelijken op godsdienstig gebied geen zegen rustte. Ook geboortebeperving was nauwelijks bespreekbaar.

De zondagsrust werd nog heel serieus genomen. We gingen op zondagochtend naar de kerk in onze zondagse kleren en verder werden er niet veel activiteiten ondernomen. Er mocht geen lawaai worden gemaakt. Zelfs het luiden van kerkklokken op zondag was onderwerp van gesprek bij de behandeling van een nieuw wetsontwerp over de zondagsrust.

Omdat er zo strikt werd vastgehouden aan de zondagsrust, kwam de hulp na de watersnoodramp in 1953 bijvoorbeeld laat op gang, omdat die ramp in de nacht van zaterdag op zondag plaatsvond.

Onder de jongeren begonnen andere ideeën te leven. Ze wilden meer vrijheid en een minder saai bestaan. Hun kledingstijl veranderde. De jongens hadden vetkuiven en droegen spijkerbroeken. De meisjes petticoats en strakke tuitjes. Op de radio waren rock-'n-roll en jazz te horen. Voor grotere kinderen kwamen er meer stripverhalen, zoals *Donald Duck* en *Dick Bos*.

De industrialisatie in de jaren 50 en de groei van de dienstensector in de jaren daarna, vroeg om hoger opgeleide werknemers. Steeds meer jongeren gingen langer naar school. Dit was ook mogelijk omdat de inkomens beter waren geworden en het sociaal stelsel meer zekerheid gaf. In de jaren 60 konden voor het eerst grote groepen jongeren uit de arbeidersklasse naar de middelbare school.

Grace Kelly, stijlicoon voor velen

Grace Patricia Kelly werd in 1929 geboren in de Verenigde Staten. De filmindustrie was onder de indruk van haar schoonheid. Daarnaast was ze gedisciplineerd en getalenteerd.

Ze vervulde een voorbeeldrol en werd een stijlicoon. Al snel was ze een van de meest gefotografeerde vrouwen van de 20^e eeuw. Haar kapsel, kleding en sieradenkeuzes werden door veel vrouwen over de gehele wereld nagebootst.

De ouders van Grace waren er geen voorstander van dat hun dochter actrice werd. Maar Grace besloot haar eigen weg te gaan en speelde op 22-jarige leeftijd haar eerste filmrol.

Er volgden er nog veel meer, waaronder een rol in drie films van Alfred Hitchcock en in de western High Noon.

Haar acteerprestaties werden beloond met een Oscar voor beste actrice in de film The country girl. De affaire die Grace tijdens deze film had met mede-acteur Bing Crosby, werd geheimgehouden, om hun reputatie te beschermen.

De carrière van Grace Kelly kwam in 1956 ten einde, met een rol in de muzikale komedie High Society. De reden dat ze stopte was haar huwelijk met prins Rainier van Monaco. Een moeilijke keuze: kiezen tussen de liefde en haar werk. Het huwelijk van Grace Kelly en prins Rainier werd bekroond met drie kinderen.

Op 13 september 1982 sloeg het noodlot toe. Grace en haar dochter

Grace Kelly, een prachtige vrouw.

Stéphanie reden met de auto vanaf hun zomerresidentie in Roc Angel, via een weg met haarspeldbochten, terug naar Monaco. Moeder en dochter droegen geen autogordel. Over de oorzaak van het ongeval deden verschillende verhalen de ronde. Zo zou Grace een beroerte hebben gekregen en daarom van de weg af zijn geraakt en in het ravijn zijn gestort. Een gerucht was dat niet Grace maar haar dochter, zonder rijbewijs, achter het stuur zou hebben gezeten.

Een dag na het ongeval stierf Grace Kelly aan de verwondingen die ze had opgelopen.

Ze was voor velen een onvergetelijke en inspirerende vrouw, zowel door haar prachtige uiterlijk, karakter en talenten als in haar werk als actrice en prinses.

In de Verenigde Staten werd een ondersteuningsfonds opgericht voor dans-, film- en theaterstudenten, dat haar naam kreeg: de Princess Grace Foundation-USA.

Een zorgeloze peutertijd

Nadat we uit de (stoffen) luiers waren, was het leven een stuk “luchtiger”. We konden makkelijk spelen met buurtkinderen. Dit deden we vooral in de tuin. We bouwden hutten van lakens en vaders en moeders spelen was een geliefd spel. Als kleintjes waren we al snel de “kinderen” van de oudere broertjes en zusjes. We vermaakten ons vooral met buiten spelen.

De gezinnen waren groot, vier tot zes kinderen was heel gewoon. Daarmee was er altijd wel iemand om iets mee te ondernemen. We leerden elkaar stappen, en later fietsen. Het was een zorgeloze tijd. De straten waren nog rustig, omdat er weinig autoverkeer was.

Onze moeders waren thuis om het huishouden te doen, dus we hoefden niet af te spreken om bij elkaar te kunnen spelen. Een heerlijke peutertijd, veilig en onbezorgd.

Zomaar een huwelijk, midden jaren 50.

Prominenten geboren in 1955

18-01 Kevin Costner

VS – acteur

08-02 John Grisham

VS – schrijver

24-02 Steve Jobs

VS – Pionier van de computerindustrie

25-03 Patty Brard

NED – televisiepersoonlijkheid

17-04 Paul van Loon

NED – kinderboekenschrijver
en zanger

24-04 John de Mol

NED – mediamagnaat

11 -07 Jeroen van Merwijk

NED – cabaretier, kunstschilder
en liedjesschrijver

20-10 Robert ten Brink

NED – presentator

28-10 Bill Gates

VS – oprichter
en directeur van Microsoft

13-11 Whoopi Goldberg

VS – actrice

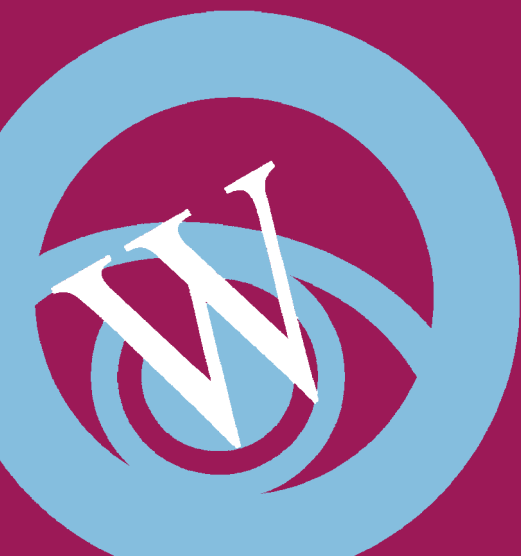

WIJ van Jaargang 1955

Vol spanning en verwachting, zo blikten we destijds in de toekomst! Kijk samen met ons terug op die eerste 18 levensjaren – uw kindertijd en jeugd!

Jaargang 1955 – We kregen de kans om mee te groeien in een veranderende wereld en kennis te maken met nieuwe stromingen die tien jaar na de oorlog opkwamen. Er werden jaargenoten geboren die later veel invloed hadden op nieuwe ontwikkelingen, of die ze in een stroomversnelling hebben gebracht. Wij konden optimaal gebruikmaken van de kennis en kunde van die pioniers van onze tijd. Onbezorgde jaren, kansen benutten en creëren; kenmerkend voor de jaren waarin wij van 1955 groot werden.

Wilma Jansen van der Sligte, zelf jaargang 1955, neemt u mee op een reis terug naar uw kindertijd en jeugd. Ingebed in de politieke en maatschappelijke gebeurtenissen van die tijd, kijkt ze met u terug op die bijzondere periode!

ISBN: 978-3-8313-2955-7

€ 13,95 (NL)